

חיים ולדר

קח אותי בשתי ידיי

השותף בעלילה:

ר' יונתן שינפולד

אגוד, כומר ישיבת חנוך,

כתב, הלחין וביצע את השיר "אבקש מיך"

בתפקיד: המייעץ

לכתוב עליהם את אחד הסיפורים הכי עוצמתיים שכתבתי בחיי.

כמי שגדל על ספריו של חיים ולדר מ"ילדים מספרים על עצמם", דרך צביקי גרין בואך "נאחורי המסכה", היה ברור לי שאעשה הכל כדי להיות חלק מסיפור שלו, ובטח "אחד הסיפורים העוצמתיים" וכו'.

מסרתי לו את השיר ואני חייב לציין כי עמד בדיבורו ולא מסר את זה לאיש - עד הפרסום הרשמי.

אביא כאן את מילות השיר:

כל הנדרים, ההבטחות, והשבועות שנדרתי,
שנשבעתי, לפניך

כל החטאים, העוונות והפשעים שחטאתי
שפשעתי
העבר מעיניך.

לפני כחודשיים פנה אליי הסופר חיים ולדר בבקשה לקבל לידי את השיר "קח אותי בשתי ידיי".

אמרת לי שאין לי שיר כזה. והשורה שהוא מציג לקוחה מתוך שיר שכתבתי ושמו: "אבקש מיך".

חיים ולדר התעקש. הוא אמר לי שאני יכול לקרוא לשיר הזה איך שאני רוצה, אך בשבילו שם השיר הוא "קח אותי בשתי ידיי".

הוא הסביר ששמע את השיר כמה פעמים ברכבו של אבי שיחי' שהוא ידידו, "זהו גורם לי להשראה מאד גדולה".

הסברתי לו שלא משחררים שיר לפני שנעשו בו כל ההשלמות המקצועיות. הוא הבטיח לי שהשיר לא יצא ממנו לאיש.

מה שבאמת שכנע אותי למסור לו את השיר, היה המשפט הבא: "שתדע שהמילים 'קח אותי בשתי ידיי' לא יוצאות לי מהראש. אני הולך

מאז ילדותו נחשב ליאור לילד עוצמתי במיוחד. הוא לא גדל בבית דתי וגם לא היה לו מושג קלוש אודות הדת.

הוא היה הילד שקבע מי ישחק נגד מי, ובאיזה משחק הוא זה שקבע מי נחשב לילד מקובל בכיתה ומי לא. לצורך כך לא היה צריך לעשות הרבה. המעמד נקבע על פי מידת הקרבה אליו. על פי הזמן שהוא הקדיש לכל ילד ועל פי היחס כלפיו. הדברים נעשו ללא כוונה מיוחדת מצדו. בימי ילדותו גם לא הייתה לו שמץ של מודעות על כוחו ועל יכולתו להשפיע. הדברים פשוט קרו מאליהם, לא הייתה לו שום כוונה מכוונת. מוחו הילדותי לא יכול היה לקלוט את הגיואנסים הרבים הדרושים להשפעה חברתית נלמעת האמת, ייתכן שאם היה מודע אליהם, לא היה מצליח להגיע להישגים החברתיים שהגיעו לו באופן הטבעי.

זו הסיבה, שבשנים הראשונות היו ילדים רבים שסבלו ממנו אפילו מבלי שהתכוון לכך. היו אלה הילדים שאותם לא קירב ובהם לא התעניין, וחמור מכך, ילדים שזרק להם עקיצה או לא סבל אותם ממש - אלה מצאו עצמם בשולי החברה וראו בו מקור לצרותיהם בלא שאפילו ידע על כך. עם השנים התחיל להבין. זה קרה דווקא מצד אותם ילדים שסבלו ממנו ושהוריהם התלוננו. כאשר פנו אליו מהצוות החינוכי בתחילה התמרמר כי לא הבין מדוע בחרו הילדים הללו להתלונן נגדו בעוד הוא בחווייה שלו לא עשה להם דבר.

תמיהתו הובילה לשיחות הסבר, במיוחד מצד מחנך אחד שמצא מסילות לליבו. הוא החל להבין שאכן יש לו כוח חברתי ומכיוון שביסודו היה ילד טוב לב ובעל מידות טובות החליט להיזהר שבשנתיים בכבוד חבריו, להתייחס אליהם, ואפילו לתת עידוד לחלשים שבהם.

שינוי זה היה מבורך לא רק כלפי בני כיתתו אלא גם לו עצמו, מפני שאם כוחו עד כה היה מבוסס רבות על יראת הסביבה, כעת הוא הפך לאהבה ואפילו להערצה. חבריו בטחו בו. גם ילדי הכיתה האחרים ראו בו כתובת אם לעזרה ואם לעצה, ואם כשליח למחנכים ואפילו לאוזן קשבת.

ליאור המשיך מהיסודי לחסיבת ביניים ומשם לבית ספר תיכון, שם הפך לבחור רציני ובוגר. מנהיג של ממש שכמותו לא זכרו המורים שנים רבות. בחור שקט, רציני אך עוצמתי ובוגר שהצליח להוות דוגמה. הוא גם התגייס ליחידה מובחרת ושירת שלוש שנים שאת מהלכן לא סיפר לאיש. רק אותות ההוקרה שקיבל ושאותם טמן במקומות נסתרים העידו על תרומתו הרבה.

חודש לאחר שחרורו, כשליאור התהלך ברחוב, לפתע פונה אליו איש חרדי חבוש ככובע ולבוש בחליפה ארוכה הגדולה משהו על מידותיו, ואומר לו: "היי ליאור מה שלומך?"

כי אם אפשר לשוב בתשובה אליך, ורק אתה תשמע אותי. לא אשמור בתוך תוכי, אבקש פניך, כי רק אתה תשמע, קולי. פזמון:

קח אותי בשתי ידיי,
רק איתך כל ימי,
מה שהיה מזמן היה
העבר מעליך.

כאן בארץ לא זרועה,
מבקש, רחם על בניך,
מתפלל תפילה קטנה,
קבל פניה.

למרות המלחמות, האכזבות, הנפילות שנפלת,
הנה קמתי בידך,
עם כל המחשבות, התהיות, הנסתרות שהסתרת,
הנה באתי לפניך
פזמון: קח אותי בשתי ידיי...

את השיר הזה שכתבתי, הלחנתי וגם ביצעתי, הוצאתי לקראת ימי הרחמים והסליחות. מילות השיר, כפי שניתן לראות, עוסקות באווירת חודש אלול חודש התשובה, הרחמים והסליחות, אך המילים רלוונטיות לכל ימי השנה משום שהן מהוות מעין תחינה לבורא עולם שישמע לנו, שישלח על כל העוונות והנפילות ויאפשר לנו להתחיל הכל מחדש. לעולם אינך יודע אלו מילים שכתבת יגעו בזולת. הפזמון מתחיל במילים "קח אותי בשתי ידיי". משפט שכל כך נגע לליבו של הסופר. הוא שאל אותי מדוע לא כתבת "קח אותי בשתי ידיך", אמרתי לו שהדימוי שלי הוא כמו ילד שנפל לבור ואבא שלו אווז בשתי ידיו ומוציא אותו.

לחיים ולדר היה פירוש אחר. מקורי. שבורא עולם כל הזמן נושא אותנו, אך מצד שני הוא ברא את העולם כך שהבחירה תהיה אצל בני האדם.

כשראיתי את הסיפור העוצמתי שכתב, אהבתי מאד את הפירוש שהוא נתן למילים הללו. ואת המסר החשוב שבני אדם לא ישלטו בזולתם אלא לכל היותר יכוונו אותם.

אני חש זכות גדולה ששורה שכתבתי, יצרה סיפור כל כך עוצמתי ובעל מסר חד ונוקב כל כך.

שפגשתי חיזור. מה ההבדל בינינו?"

זה היה הרגע שבו ליאור הבין שאיתן מתח אותו. "כבר נבהלתי", אמר לאיתן. "חשבתי שהיית בהודו והסתובב לך המוח".

"תהיה אמיתי ליאור", איתן חזר לקולו הרגיל. "אם לא הייתי מספר לך את הסיפור הזהו זהו על החיזור, לא היית חושב שהייתי בהודו והסתובב לי המוח?"

ליאור חשב קצת לפני שענה, "ת'אמת, כן". ושניהם צחקו.

"ועכשיו?" שאל איתן.

"עכשיו? לא יודע אם היית בהודו, אבל בטוח הסתובב לך משהו במוח".

"אתה צודק, ליאור. באמת הסתובב לי המוח, אבל לא בהודו ולא בכיוון שאתה חושב. אני פשוט חזרתי למקום שבו סבא וסבתא שלך היו. זה הכל".

"אתה... אתה חזרת בתשובה על מלא, אה?"

"על מלא", אמר איתן. אבל תאמין לי נשארתי אותו איתן.

"כן, שמתי לב לזה. המורה רוזנצמיט. בסוף הצלחת להוציא אותי חיזור", אמר ליאור.

"או-קיי", אמר איתן, "היה כיף להיפגש, ונתראה".

לו היה איתן אומר, "אולי תבוא אתי לשיעור? אולי תעשה אצלי שבת?" יכול להיות שהיה מאבד את ליאור, אך איתן המשיך הלאה בלי לנסות כלום.

"רגע איתן, ככה אתה זו?"

"חשבתי שאתה עסוק, לא רציתי לחפור".

"אני עסוק אבל תקשיב, סקרנת אותי. אני חייב להבין מה עבר עליך".

המשפט הזה היה שער לגשר. הגשר הוביל לדרך. הדרך הובילה את ליאור לשוב בתשובה אף הוא.

אך ליאור כמו ליאור, לא נשאר חוזר בתשובה סטטי. הוא היה מנהיג. וככזה במעטה קסם החלו להימשך אליו אנשים רבים. חלקם חוזרים בתשובה, חלקם עדיין מחפשי דרך.

הוא מצא את עצמו במקום שלא האמין שיהיה בו: משפיע על הזולת.

זה לא החל ביום אחד. זו הייתה דרך ארוכה של למידה ולאחר מכן שיתוף כמה טובים, ואט-אט נוצרה לה מעין קהילה שהייתה כרוכה אחרי ליאור. הוא הפך למרצה מבוקש, החל להוציא ספרים העוסקים בנפש האדם שהעצימו את השפעתו והובילו רבים אליו ואל שיעוריו.

ליאור הפך לאימפריה של איש אחד. האנשים סביבו החלו להתיעץ אתו בנושאים אישיים ומשפחתיים. בתחילה נרתע מכך, אך משראה עד כמה הם נבוכים וזקוקים להנהגה והדרכה נכונה - נענה לאתגר ועד מהרה הפך למנהיג, אמנם צעיר, אך כזה שאחריו כרוכות משפחות

לימים יספר ליאור שזה היה לו המפגש הראשון, מאז שנולד, עם אדם חרדי. במהלך 22 שנים לא היה לו שום מפגש אמתי. כל מה שהוא ידע על חרדים הסתכם במה שראה בתקשורת ועל פי מה שראה שם לא הייתה לו אפילו חילה אחת לומר עליהם.

"עם מי יש לי הכבוד?" שאל ליאור שנותר נאמן לאדיבותו ולנימוסיו הטובים גם מול מישהו שהוא לא ממש מחבב.

"נו באמת, אתה לא מזהה אותי? אני איתן".

זו הייתה הפתעה גמורה. הקול היה קולו המוכר של איתן. אבל המראה?

איתן היה אחד מחבריו הטובים בתיכון עד לשירות הצבאי. למעשה היה בן דמותו ממש, שאמנם לא היה מנהיג כמותו, אך היו בו דברים שליאור העריך עד מאד שאפילו לא היו בו עצמו.

איתן היה חכם, מעמיק, ישר ואחד שניתן לסמוך עליו. הוא גם היה גם טיפוס דברן וסוער. ממש ההפך מדמותו השקטה של ליאור. ליאור זכר אותו כטיפוס שמקפיד בלבושו ואף מוציא כספים רבים על כך.

שום דבר לא הכין את ליאור לראות את איתן בתחושת של יהודי גלותי שחור ולבן בלי שום קו אופנתי. אך מילא האופנה, מה הכובע הזה? הזקן הפרוע והפאות הארוכות? מה נסגר אתו?

"הכל בסדר איתן?"

"ציפיתי שתשאל. כן, ליאור, אתה לא תאמין מה שאספר לך. אני גם מבקש שזה יישמר בינך לביני".

ליאור הסתקן. "ברור. אתה יודע שאני בונקר".

"היה לי מפגש עם חיזור", אמר איתן. "הוא הגיע עם חלילית, אבל לא כמו זו שתמיד דמינו, היא נראתה יותר כמו מקרר. לא המקררים הרגילים אלא של הגלידות, המלכונים האלה..."

ליאור הביט באיתן במבט מוזעזע. הוא שאל את עצמו אם להמליץ לאיתן כבר בשלב זה להתאשפז, או גלגות אדיבות ולהמשיך לשמוע את הסיפור ההזוי שלו.

הוא בחר באפשרות השנייה.

"מקרה אמרתי?" הוא שאל.

"כן, זה נחת לידי. הדלת נפתחה מעצמה. ומי אתה חושב דאיתי יוצא משם?"

"מי?" ליאור היה מטוקרן מה הוא הולך להפיל עליו.

"המורה רוזנצמיט", אומר איתן.

המורה רוזנצמיט היה דמות אגדית מהתיכון, שזכתה לאלפי כדירות וחיקויים, בעיקר בגלל קולו הצפצפני, זמרות הכנף חסרות הפואנטה שלו.

"ומה אמר לך רוזנצמיט?"

"הוא יצא מהמקרה ואמר לי (איתן חיקה את הקול הצפצפני של המורה רוזנצמיט), 'ליאור, אתה התחלת. הסתכלת עליי כאילו הייתי חיזור אז גם אני סיפרתי לך

ביותר, על חזקתיו ועל חולשותיו, קשייו, פחדיו, תקוותיו ומחסומיו. בתום שיחה של חמש שעות, חש ליאור כי האדם מולו הגיע אליו כמתנה משמים. מבין, חכם, אמפטי, ובעיקר איש מלא חום ורגש. הוא חש כי רק לאיש הזה יש כוח לחזק אותו בדברים שרק הוא ידע כמה הם חלשים אצלו. הוא היחיד שיכול להרגיע את פחדיו, לנסוך בו ביטחון, ואף להעצימו.

מאותו היום נפגשו ליאור ודניאל מדי יום ביומו, וככל ששוחחו כך הגיעו לרבידים נוספים בנפשו של ליאור. בשלב מסוים הבין ליאור כי כל מה שחשב על עצמו, עומד למעשה על כרעי תרנגולת. השיחות העוצמתיות עם האיש הרגיש וחכם מולו, גרמו לו לחוש עד כמה הוא רחוק מלהיות מושלם ועד כמה הוא בלתי ראוי להנהיג את ההולכים אחריו.

לבסוף אור אומץ ואמר זאת לדניאל.

דניאל השיב: "איני מקבל את זה. להפך. הגעתי אליך כי אני רואה בך אדם בעלה ממני. אני מבוגר ממך בכמעט שני עשורים ואין לי לא את הכוחות שיש לך ולא את התמימות המיוחדת שלך. כתוב 'עשה לך רב וקנה לך חבר'. אני רוצה אותך הן כרב והן כחבר. זה נכון שישנם דברים בך שצריכים העצמה. למען האמת, מדובר בעבודה יסודית מהשוש. אך ברגע שנעשה יחד את העבודה הזו אין ספק שאזכה ברב שתמיד ביקשתי לעצמי, ויחד עמי יזכו גם אלפים אחרים בעם ישראל".

ליאור התקשה לקבל את הרעיון שדניאל רוצה להיות תלמידו. הרעיון הפחיד אותו. "זה כמו שתבקש ממני להיות אחראי פרויקט טילים", אמר לדניאל. "אני אפילו לא יודע איך להתחיל. איך אתה בכלל מציע לי כזה רעיון כשאתה יותר מכל אחד אחר יודע עד כמה אני לא מושלם ועד כמה חלשים יסודותיי?"

דניאל ענה: "כפי שבן סורר ומורה נקרא על שם סופר, ואף שכעת אינו מלסטם את הבריות, כבר יודעים שכך יעשה, כך גם להפך. אדם שראוי להנהגה גם הוא נקרא על שם סופר. על פי מה שהוא יכול להגיע. ואם אתה סומך עליי, ונראה לי שכך לאור שיחותינו, אני רואה את מה שאתה הולך להיות. לא מה שאתה עכשיו. ואתה יודע מה? אני מתחייב לך שעד שלא תהיה ראוי בעיניי לא אעשה לך שום הנחות. אתה תהפוך למורי ורבי רק כשתהיה ראוי לכך".

אלה היו מילים שדיברו אל ליאור. הם לחצו ידיים וברית נכרתה ביניהם.

ככל שהכיר ליאור את דניאל, אט-אט הפך למעריצו הגדול. הוא התבטל בפניו התבטלות מוחלטת, ושתה את דבריו בצמא. הוא הרגיש שמצא את האב האוהב והמכיל שתמיד יחלל שיהיה לו, ובמקביל גם את החבר הכי טוב בעולם.

רבות שלהוטות אחר מוצא פיו, וכל היוצא מפיו כן יעשו. עשרים שנה היה ליאור מנהיג בלתי מעורער, ובשנים הללו נישא והקים משפחה גדולה מאד. כל מכיריו ומעריציו יכלו להעיד שלא נפל בו שום פגם ושפיו וליבו שווים ושהכבוד והשררה אינם מעניינים אותו כהוא זה, ואף שספריו פרנסו אותו בצורה מכובדת נהג לחלק לחסידיו מכספו ולא לחיות בצורה מנקרת עיניים.

ליאור גילה מבלי משים, מה רב כוחה של היכולת לשלוט על הזולת. בתוכו פנימה הדבר הפחיד אותו מחד, והקסים אותו מאידך. בינו לבין עצמו מצא עצמו נפעם מיכולתו לגרום לאדם לבחור בדרך אחת ולאחר בדרך אחרת. להשפיע בדברים של חיים ומוות ממש על חי בני אדם.

כיוון שהמחשבה על כך הפחידה אותו מעט, חש צורך לשוחח על כך עם מישהו, אך לא הייתה לו שם דמות עימה יוכל לשוחח על כך. כל זאת עד שהכיר את דניאל.

דניאל נחשב גם הוא מורה רוחני. גם הוא חזר בתשובה. גם הוא עשה דרך דומה לזו של ליאור, אלא שהיה מבוגר ממנו בעשרים שנה.

ויום אחד הגיע דניאל לאחד משיעוריו של ליאור. רוב הנוכחים זיהו אותו. הוא היה מוכר.

עצם נוכחותו החמיאה מאד לליאור מחד, והלחיצה אותו מאידך. הוא מסר את שיעורו הרגיל, אך בשלב מסוים הבין כי הוא מדבר רק לאדם אחד בקהל, וכי הוא לא מוסר שיעור אלא מרגיש כמו במבחן.

ואכן, עיניו היוקדות של דניאל ננעצו במרצה. מצד אחד, חלומו של כל מרצה שככה יקשיבו לו ומצד שני, חלומו הרע של כל מרצה שככה יבחנו אותו.

כססיים ליאור את השיעור, חש כאילו השיל מעליו משקולת בת מאתיים קילו. כמה אנשים הצטופפו בתור לשאול שאלות. דניאל המתין בסבלנות שיסיימו ולאחר מכן ניגש אל ליאור, התיישב מולו ושתק.

למביטים מהצד זה נראה כמו עוד מאזין שמבקש לברר אי-אלו דברים, אך שניים ידעו שהמצב התהפך. המרצה הפך לנבחן והשומע הפך לבוחן. זה קרה ברגע שנכנס לחדר, והשתיקה הרועמת חתמה זאת לתמיד.

"אם הייתי רוצה שיחה פרטית הייתי קובע איתך פגישה", אמר דניאל לבסוף.

"או מדוע לא קבעת?"

"משום שרציתי לראותך מרצה. אבל אתה מסרת לי שיעור פרטי".

הוא קלט את מה שהרגיש ליאור בשיעור.

אך זו הייתה רק ההתחלה.

ככל שהתקדמה השיחה, חש ליאור כי דניאל קורא בו כבספר פתוח. הוא ידע לספר לו על מחשבותיו הכמוסות

בשלב מסוים פנו אל ליאור אנשים שהכירו אותו בעבר, חלקם תלמידיו והביעו באוזניו את התנגדותם לכך שחדל להשמיע את שיעוריו והפך לזרוע של דניאל. "זה נכון שהוא עוצמתי ומלא קסם", אמרו לו, "אבל אנחנו מתגעגעים לפשטות ולתום שאפיינו את שיעוריך".

ליאור עצם עיניו וחיך. כעת קלט כמה דניאל היה ראוי למסירותו. הרי זה בדיוק מה שהוא אמר לו. שזה מה שהוא מבקש בשביל האנשים הנוהרים אליו - את התמימות והפשטות של דניאל.

איזה אדם גדול מוכן לוותר על מעמדו ולתת אותו לרעו שהוא סבור שיכול להיות גדול ממנו? אנשים כאלה אינם קיימים בעולם. הוא היה מביט בידידיו ותלמידיו לשעבר מחיך אליהם חיוך אוהב וסלחני. "אני כל כך מבין אתכם", היה אומר, "אבל לצערי אינכם יכולים לתפוס מי האדם הזה. לצערי יש דברים שאיני יכול לומר לכם, אבל יום יבוא וכולכם תבינו ותכירו בטעותכם".

הוא לא יכול היה לומר להם את הסיבה האמתית שכן השביע את דניאל שלא לספר לאף אדם את תכניתו. הוא פחד מהציפייה הזו. הוא רצה לבנות את עצמו בלי לחץ, כשהוא נחבא אל הכלים. עוזר פשוט לדניאל.

היו כאלה שהשמיעו דברי ביקורת קשים על סדנאותיו של דניאל. טענו שהוא משתלט על בני אדם, וגורם לפעמים לנתק בינם ובין הוריהם וידידיהם. ליאור הכיר את הטענות הללו. אך ידע היטב שדניאל בסך הכל הציל את אותם אנשים מהתנהלות משפחתית שערערה את ביטחונם העצמי ולמעשה הפריעה להתפתחותם.

"לא הכל אתם יודעים", נהג לומר למבקרים וכאשר אלה התעקשו אטם אוזניו משמוע, ורמו שישקול אם להמשיך לדבר איתם הלאה.

אשתו של ליאור, שתמיד תמכה בו תמיכה שקטה, הסכה את תשומת ליבו לכך שממנהיג של רבים הוא הפך לעוזר. ומילא עוזר. לפחות שדניאל יתחלק אתו בממון הרב שזורם ל כיסו.

ליאור לא הבין מה היא רוצה ממנו. "אם הייתי מחפש כסף או כבוד לא הייתי חוזר בתשובה, הייתי משתלב בעולם העסקים או בקריירה צבאית ומקבל כמויות של כבוד וכסף. עלייך להבין שכל מה שעשיתי עד כה, הספרים, השיעורים, והייעוץ, הפכו משניים וזניחים. גיליתי את ייעודי - להביא את המסרים והדרך של דניאל לידיעת הציבור".

אשתו לא השתכנעה, אך בחכמת הנשים שלה הבינה כי אם תמתח את החבל זה יזיק לשלום הבית, ולכן עשתה עבודה עצמית להצטרף למלאכתו של בעלה ולסייע ככל שניתן לסדנאות של דניאל.

הקשר בין ליאור ודניאל התהדק עוד יותר. דניאל הסביר לליאור שכעת הוא עולה דרגה וצריך לעבור תקופה לא

לפתע כל עולמו הקודם של ליאור החוויר, כל מה שידע על עצמו ועל האנשים שהקיפו אותו, קיבל משמעות אחרת. הוא חש כמי שלעס עד כה מסטיק בתוך עטיפת ניילון. כלומר, בלי להרגיש טעם. לפתע הכל היה מוכן בבהירות מדהימה. הוא חש כי עליו לשתף בגילוי את האנשים שהקיפוהו ושתו בצמא את דבריו, כדי שיזכו לשמוע את המקור ולא משהו שנתפס בעיניו כחיקוי חיוור - הוא עצמו. לדניאל הייתה משנה סדורה כיצד לגרום לבני אדם לעשות שינוי ולהיטיב את חייהם. הייתה לו המומחיות לעשות מה שעשה לליאור: לקלף מהם במהירות את כל העטיפות, השקרים וההגנות שבנו לעצמם כל החיים, ולהציג אותם בפני עצמם כמי שהם באמת. היו לו סדנאות אליהן הגיעו אנשים שחיפשו מזור לנפשם הדואבת מכל הארץ.

ליאור היה כל כך מוקסם מכך שהחליט להתגייס כל כולו למען הפצת שיטתו, במטרה להביא כמה שיותר אנשים לסדנאותיו, כדי שיוכלו להסיר חסמים ולהיבנות מחדש. למעשה קיווה ליאור שבדרך זו יהיה כמה שיותר קרוב לדניאל ויוכל ללמוד ממנו ולהעצים את אישיותו, הוא, אישיות שרק לאחרונה קלט עד כמה אינה מושלמת ואינה ראויה לשום הנהגה. אפילו לא הנהגת עצמו.

למעשה הפך ליאור לעוזר הראשי של דניאל ותרם לו את כל יכולותיו הארגוניות - והיו לו יכולות כאלה, שלא היו לדניאל. דניאל ידע להגיע לאולם מלא אדם, לתת מכת חשמל אנושית, להפוך אותו בתוך שניות לאי של שקט והקשבה, ולאחר מכן לשלוט בווירטואוזיות על כל הנוכחים. כל אחד ואחד מהם חש כי הוא מדבר אליו. במהלך הסדנה היה דניאל יוצר קשר אישי עם כל אחד מהמשתתפים. מתרופץ בין המושבים, זורק הערות שכל אחת מהן גררה קריאות התפעלות מהמאזין שלא הבין כיצד דניאל מצליח לנחש את הדבר שלשמו בא, כמו גם את החלקים החלישי והחזקים באישיותו. זה ריתק אותם.

ליאור היה זה שהביא את האנשים לאולמות. הוא הביא את כל ניסיונו הצבאי, את הדיוק, את יכולתו הפיקודית, וגם את הדרך לגרום לאנשים להבין שהם מעוניינים להגיע. כל משתתף עבר דרך ליאור ובקסמו האישי - והיה לו קסם כזה - הוא גייס עוד ועוד אנשים.

כל מי שפגש בו חש בעמקי נשמתו שליאור מדבר מתוך אמת חזקה שנמצאת בתוכו וכי הוא מעוניין באמת ובתמים בטובתו. ואכן, ליאור הגיע ממקום של אמת וטוב לב. הוא ביקש שכמה שיותר אנשים יזכו למה שהוא זכה. ליאור הרגיש שהוא מסייע להציל את העולם.

ואכן, שמו של דניאל החל להתפרסם בזכות פעילותו של ליאור, ורשת הסדנאות שהקים למענו הפכה למצליחה. אלפי אנשים נרשמו ושילמו דמי השתתפות גבוהים.

קלה שתסיר ממנו את כל המסכות שעוד נותרו בו. ליאור חש מאושר והרגיש שיש שכר לעמלו.

דניאל החל למתוח עליו ביקורת. לא סתם ביקורת. בכמה שיחות הוא גרם לליאור להכיר את כל חולשותיו - גם כאלה שראה בהן חוזקות וגם כאלה שחשב שתיקן, ולמעשה גרם לו להבין כמה הוא כלי ריק, אדם ללא אופי, ללא כוח אמיתי וללא אמת. הביקורת הייתה חריפה ומחלישה. ליאור הרגיש לפעמים שהוא מאבד את כל ביטחונו העצמי, אך ידע שכל התהליך הזה נועד כדי להעלותו בדרגה וכדי שנפשו תהיה מחושלת והסכים לכך בחפץ לב.

בעקבות השפעתו הצמודה והשיטתית של דניאל, למד ליאור להאמין ולהפנים שכתובתו בינונית וכל מה שקסמה לאנשים היא בגלל היותם בינוניים ובגלל שלל סיבות שאינן קשורות לכישרונו. לאט-לאט הבין ליאור בעזרת דניאל שגם הישעורים שמסר לא היו ראויים ולא היה בהם שום מסר. דניאל הוכיח לו בצורה מוחשית שהדברים שאמר לתלמידיו אינם אלא אוסף סיסמאות שאין מאחוריהן דבר. "זה ממש כמו איוה נואם שיצעק למאזיניו: זה אבא ואימא שלכם, לא תכבדו אותם? אתם לא מתביישים?"

"כעת תסביר לי ליאור", אמר דניאל, "מה החידוש בדבר הזה? מה אמרת פה שילד בן עשר לא יכול להגיד? מה יש בקטע פשוט וחלול כזה, שמאפשר לך להציג את עצמך כ'מוסר שיעור' ולא כאחרון המאזינים?"

ליאור מעז להשיב לדניאל, כמובן בענווה ובהתנצלות, שהוא מעולם לא אמר כזה טקסט פשטני לקהל שומעיו. דניאל מביט בו ואומר, "או-קיי, אני מתחיל להתיימשך ממשך. תגיד אתה שוטף? בלי דעת? אני מביא לך דוגמא ואתה אומר לי 'לא אמרתי?' מה, אתה ילד קטן בגן? אתה יודע מה? טעיתי בך. לא מבין מה גרם לי לומר לאדם בינוני כמוך שהוא ראוי לעלות דרגה."

דניאל עוזב את המקום כעס וליאור פורץ בככי, רץ אחריו ומתחנן בפניו להמשיך את השיחה. אך דניאל נכנס למכוניתו ומורה לנהגו: "סע, אני עם הטיפש הזה לא רוצה שום עסק".

שבועיים של נתק עברו, במהלכם הגיע ליאור לתחתית ערב שמעולם לא שיער כי קיימות. הוא היה מגיע לביתו של דניאל, משפיל עצמו בפני בני משפחתו ומתחנן לפניהם שיפצירו בו שיסכים לדבר אתו. היה כותב לו מכתבים ובהם הודה על טיפשותו וקוצר ראייתו והתחנן בפני דניאל לתת לו הזדמנות נוספת. הוא פנה לעוזריו האחרים של דניאל, ונענה בהשפלות גדולות יותר. הם, שממילא קינאו על הקרבה שקירב אותו דניאל, נהנו מכל רגע על הרחקתו.

ליאור הפסיק לאכול. משקלו ירד משמעותית אך לא אמר נואש. עד שממש הגיע פיות לדניאל ברחוב, נפל

לרגליו והתחנן על נפשו. דניאל נעתר והסכים לפגוש אותו אך התנה שעוד שטות אחת קטנה מעין זו שהוא אמר תגרום להרחקתו מכל הסדנאות ולניתוק הקשר. עימו לעולם.

ליאור שוב נפל לרגליו והודות לדניאל על החסד שעשה אתו, שמוכן לתת הזדמנות לטיפש כמוהו. מרגע זה ואילך לא העז לסתור את דבריו של דניאל כי הבין והפנים, שכל מחשבה שצצה במוחו מקורה מהאדם הקטן שהוא. וכשעלו אי-אלו תהיות הבין, ששוב אישיותו הקטנונית והבעייתית צצה, והוא חייב להחזיר אותה אל מקומה ולהשתיקת.

דניאל החליט שליאור צריך לעבור תיקון. הוא החליט להציב אותו בסדנאות, לעיני המשתתפים כמו גם לעיני אנשי הצוות, כדוגמא לאדם עם בעיות נפשיות חמורות, שמדמיון שיש לו אישיות ושהוא עוד יכול להשפיע על הזולת, בעוד הוא עצמו, בעל נפש מעורערת, הבורח מאחריות ועבודה עצמית, מפני שאינו רוצה להתמודד ולתקן עצמו.

מייד הסדנאות מצא את עצמו לפתע ככוכב הראשי אך לא בצד הנכון של הגלקסיה. הוא הוצג ככלי ריק, כדוגמא נסמל לאדם שחי ב"גדמה לי". ממנהיג ומרצה מכובד ומוערך הפך ליאור לסמל של בוז ושלילה, לחסר ערך שאין לתת בו שום אמון.

ליאור היה מספיק חכם להבין מה הוא מעולל לעצמו בהסכמתו להתבטל כך בפני דניאל, אך מרוב הערצתו ואמונו באיש, האמין בכל ליבו כי תהליך זה הוא רק לטובתו ולטובת הכלל ובזכות הסיגוף שהוא עובר, נשמתו תהיה טהורה ויבוא טוב ואמת לעולם.

ככל שהדברים נמשכו, למד ליאור לבוז לעצמו ולקראו לזה "חשבון נפש". יחד עם זאת למד לבוז לכל מי שלא הצטרף לסדנאות של דניאל, ולסגנון "חשבון הנפש" שלהן.

ליאור האדיב והעדין, החל לפתע להתנהג בתוקפנות כלפי בני אדם, ולקראו לזה "תהליך ניקוי עצמי".

מפעם לפעם עלו בו ניצוצות ביקורת, כשראה מול עיניו סבל של בני אדם. הוא ראה בזה איתותים של "ליאור הקודם". זה שחי בשקר, זה שאין לו אישיות, שמרמה עצמו ואת האחרים, ודחה מכל וכל את המחשבות כאילו הקולות הללו באו מליאור טוב הלב ובעל המידות. היה ברור לו שעליו להיגמל ממהשבות הבל כאלה הנובעות מגאווה ומחוסר מידות.

בתוך שנה וחצי הפך ליאור מאדם בעל השפעה שהגיע לליבם של אלפים בכתב ובעל פה, לבובה חיוורת חסרת עמוד שדרה שתפקידה רק לפרסם את גדולתו של דניאל ושיטתו.

בשלב מסוים זימן דניאל את בני משפחתו של ליאור והבהיר להם בצורה שאינה משתמעת לשני פנים כי הוא

להם נעשה ההפך ואפילו על דברים שיש בהם ממד פלילי של ממש.

כשהיו ההוכחות בידיה ביקשה מבעלה לצאת לחופשה בת שבוע ובמהלכה הציגה לו את כל ההוכחות שברשותה. בתחילה ניסה לאטום אוזניו אך היא הצליחה להגיע לליאור הקודם. הוא לא יכול היה להתכחש למה שראו עיניו. כשנפתח ליבו, שוחחה אתו על האכזריות וגסות רוח שמלווה את דניאל ביחסו אל בני אדם.

ואכן, למרות האמון שעדיין רחש לו והקושי הטבעי להאמין שמדובר ברוע שלא הכיר מעודו, התחילו פרטים להצטרף לתמונה הפוכה לגמרי ממה שראה קודם לכן. ליאור החליט לגשת לדניאל ולהטיח בו את הדברים. מה שלא העז לעשות עד כה. הוא הבטיח לאשתו שאם דניאל ינסה להכחיש לו את הדברים, הוא יעזוב אותו לעולמים. שכן עיניו ראו את מה שראו ואת זה לא ניתן יהיה לקחת אחר.

אלא שדניאל היה מתוחכם עוד יותר. כמומחה אמן בנפש האדם, קלט בחושיו עוד לפני שליאור הוציא הגה מפיו, שהוא חוזר מהחופשה עם ביטחון פנימי שאותו עמל במשך שנים להסיר.

כיצד ידע זאת? בשביל זה צריך היה להיות דניאל. די היה לראות את העמידה של ליאור, את דרך הילוכו, את הזיק שבעיניו ואת הריכוז שבפניו. בני אדם אינם יודעים שפניהם משדרות כל העת אלפי מיקרו הבעות המעידות על המתחולל בתוכם פנימה. למעשה, כל קמט בפניו של ליאור וכל תזוזת שלו כמו זעקו שתנה צ'ן לו ליאור האמיתי מתוך ליאור הכנוע, המושפל, המודחק והמושק.

לאחר ששמע את דבריו, הבין דניאל שליאור אינו בא אליו סתם כך. הוא נפגש עם חברי הקבוצה שפרשה ממנו. הוא שמע את טענותיהם וככל הנראה נחשף להוכחות שאגרו. לגביהם הוא לא היה מודאג. הייתה לו תכנית סדורה לגבי כל אחד ואחד מהם, שכן ידע איש-איש וחולשותיו. איש-איש והנקודה הרגישה עליה יכול לחוץ בכדי ליצור פחד ואימה ולקנות שתיקה. לגבי ליאור היה מודאג. לא מהיצור המוכה והמוכס שאינו אלא צל אדם. הוא היה מודאג מליאור האמיתי שפילס פתאום את דרכו מתוך ההריסות. די כמה שידע על כמה השקיע בלהרוס ולנתץ את הדמות המושלמת הזו כדי לדעת ולהבין כמה הוא צריך לפחד ממנה אם אכן תצוץ לפתע.

דניאל בחכמתו, ידע שהוא בצרה צרורה. שהוא הולך לאבד את האיש שעומד מאחורי הצלחתו המסחרית ושימש לו כחלון ראווה. ליאור מצא חן בעיני רואיו מפני שהוא באמת היה קרוב למושלם, אך בזה הסתיים תפקידו. חלון ראווה ותו לא. הוא עצמו לא ידע כי הוא חלון ראווה מתעתע כי כחנות מכרו דברים אחרים לגמרי. למעשה החנות מכרה את ההפך מחלון הראווה, אך את זה בני האדם לא יכלו לדעת. כשקלטו את ההבדל זה כבר היה מאוחר בשבילם,

סובל מבעיה נפשית חמורה ועליהם לשתף פעולה. כי אם לא כן, הבעיה עלולה להתפרץ לבסוף ותפגע בו עד להרס המשפחה והילדים.

באופן כללי דניאל נהג לחלק אבחנות פסיכיאטריות לשומעי לקחו. את האחד אבחן כסכיופרן, האחר כהפרעת אישיות גבולית, השלישי חולה במחלת הרדיפה והרביעי פסיכופט. אבחנות אלה גרמו לרבים משומעי לקחו "לראות" לפתע צדדים אחרים באישיות בני זוגם, מה שהוביל לחשד, לחוסר אמון ולריחוק.

אם היה מישהו מעז להביע הסתייגות או ביקורת, הוא אובחן מיידית על ידי דניאל כבורח מאחריות, חסר רצון להתמודדות, שקרן שאינו ראוי לאמון ולבסוף - חולה נפש, בלתי שפוי.

בהתנהגות זו יצר דניאל פירוד בין הורים לילדים ובין בני זוג, החליש את שני הצדדים יחד, חתך את כל הכבלים הטבעיים המייצבים בני אדם בחייהם, ועם השנים הפכו אלפי אנשים שהגיעו לסדנה כדי לפתור בעיות כאלה ואחרות בחייהם, למנותקים לגמרי מחייהם הקודמים ותלויים לגמרי באמרות פיו של דניאל.

שלוש שנים חלפו. כל מעריציו ושומעי לקחו של ליאור בעלמו. חלקם דבקו בדניאל וחלקם נפוצו לכל רוח. מאדם שלא ביטחון שנטע אצל שומעי רוח חזקה, תקווה ואמונה, נותר צל אדם ללא כל אמירה אישית, שהדבר היחיד שיש לו לומר הוא לדקלם את מסריו של דניאל שחלקם פגיעה עצמית והצגת עצמו ככלי ריק וכדוגמא לכישלון. הוא עשה זאת כל כך טוב שאנשים האמינו לו. וסשהאמינו ידעו שאין לו דבר לתת להם.

כרם, הדבר היחיד שנותר לליאור בעולמו הייתה אשתו. בחכמת הנשים שהייתה בה, תפסה כבר מהרגע הראשון כי הוא דניאל, אך לא היה לה מושג מה הוא עלול לעולל לבעלה. היא ראתה את בעלה כל כך מתלהב, שרצתה ואישה כשרה לעשות את רצון בעלה ופשוט הניחה לו ללכת בדרך שבחר.

כאשר הבחינה שהדבר הורס את אישיותו, החלה לנסות לנתק אותו ממש, אך כשעשתה זאת כבר היה מאוחר וההניסיון סיכן את המשפחה. היא הבינה שהיא חייבת להתחיל, אך מצד שני התייעצה עם רבנים הגונים שהבינו שדו והסבירו לה עם מה היא ובעלה מתמודדים. הם יעצו לה להמתין לנפילה אחת של דניאל, וכשזו תהיה - רק אז לנסות להוציא את בעלה מהמקום האפל אליו נפל.

לקח שנה עד שהצליחה.

קבוצת אנשים פרשה בקול רעש גדול מהכת של דניאל, ובראשם אלחנן שהיה עוזרו הצמוד של דניאל עד שליאור הופיע. הם עשו זאת לא לפני שהביאו הוכחות שאינן איתנות לערעור על דרכי ההונאה שלו, על דברים שהטיף

כפי שהיה מאוחר עבור ליאור עצמו. חלון הראווה נשכח והחנות, קרי דניאל, הייתה מרכז עולמם.

דניאל הצליח למצוא את הדרך היחידה שעשויה לדבר אל ליבו הטוב של ליאור. אם היו בידי דניאל קלפים רבים בהם שיחק ולהטט, כעת שלף את הקלף המסוכן ביותר לכאורה. האחרון שהייתה מייצג לו לקחת, אך דניאל לקח דווקא אותו.

לקלף הזה קראו: "הודאה באשמה".

במקום להתווכח עם ליאור, דניאל פשוט החל לבכות. "כל מה שאמרת הוא אמת לאמיתה", אמר לו, "אתה חושב שסתם כך שוטטתי בנשמתך שנים לחפש אדם שכמותך שיחליף אותי? זה מה שאמרת לי מלכתחילה. שאני מחפש את הדבר האמיתי. הרגשתי שאני זיוף, כל ההערצה סביבי סחררה והרסה אותי לגמרי". כאן נשבר קולו והוא התל לבכות בכי תמרורים ולבקש מליאור סליחה ואז נפל לרגליו וביקש מחילה. "אני מסתלק. תן לי דרך לתקן. אתה זה שתחליט מה היא".

ליאור לא ידע איך להגיב. הוא היה מבולבל. "מהיכן אדע שכעת אתה דובר אמת?" אמר. "אולי זו עוד מניפולציה שלך?"

"אין לי שום דרך לשכנע אותך", אמר דניאל ולפתע שקע במחשבות. שתיקה ארוכה שנדמתה כנצח. "בעצם... אולי... אולי יש לי משהו אחד ויחיד שיוכיח לך שכוונתי הייתה אמיתית", והיא...? "שאל ליאור."

"אני לא יודע אם אני עושה נכון, אבל דומני שאין לי כל ברירה", אמר דניאל. "אתה יודע מה הסיבה האמיתית שאלחנן, העוזר הנאמן שלי עזב?"

"בטח שאני יודע. כי הוא ראה את השקר והזיוף שלך", ענה ליאור מיניה וביה. לדניאל היה זה אישור למה שחשד מלכתחילה. שאלחנן עוזרו לשעבר, נפגש עם ליאור בחשאי יחד עם קבוצת הפורשים וחשף את פניו האמתיות. "זה מה שהוא סיפר לך. אך לי יש הוכחות ברורות שהסיבה הייתה אחרת לגמרי".

"מה הייתה הסיבה?"

"אתה היית הסיבה. אלחנן לא יכול היה לסבול שאני הולך להציב אותך במקומי. מהרגע שפניתי אליך לראשונה הוא היה מודאג. ככל שתתקרבת אליי, הוא ניסה למנוע את זה. היו לו זמנים טובים. כשערכת לי לך את מסע הטיהור, הוא נהנה מכל רגע, אך לאחרונה כשהבין את מטרת הסופית להציב אותך להנהיג תחתיי, הוא עשה כל מה שיכול היה למנוע ממני זאת. לאחר שראה שאני נחוש בדעתי - עשה מעשה ופרש".

"ומדוע שאאמין לסיפור הזה שאתה מספר לי? אולי זו עוד שכבה של רמייה? לגרום לי לשנוא את אלחנן וממילא לדחות את דבריו כשקרים שמקורם בקנאה? הרי אתה טוב בזה. אתה מומחה להפריד בין אנשים להוריהם, לאחיהם ולחבריהם, ואפילו בין איש לאשתו אין כמותך לתקוע

טריו. מנין לי שאינך עושה זאת כרגע ביני לבין אלחנן כדי לסכסך ביננו ולגרום לי לבטל את דבריו?"

כעת ליאור אמר בפירוש שזהו אלחנן.

"אשמיע לך הקלטה של שיחה בינינו ותחליט אתה", אמר דניאל.

"אתה מקליט את האנשים שלך?" שאל ליאור.

"בדרך כלל לא, אך בשל התנהלותו של אלחנן לא הייתה לי ברירה", ענה דניאל. הוא הלך לחדר צדדי, הוציא משם דיסק הכניס למחשב, וליאור החל לשמוע.

"אתה שוב מגדל אותו", נשמע קולו של אלחנן. "ומדוע שלא אעשה זאת?" ענה דניאל. "מה יש בו שאין בי?" "אתה

באמת שואל את זה?" עונה דניאל, "יושר, אכפתיות, אמת, חכמה, אהבת הזולת ואפילו תמימות מיוחדת שאינה

סותרת את מוחו האנליטי. אך לא פחות חשוב לי ממה שיש בו שאין בך זה מה שאין בו שאין בך. אין בו אהבת

בצע ואין בו שמץ של זיוף, בוגדנות, קטנוניות, קנאה ואין בו אפילו קורטוב של רוע".

"כאילו שאתה שיה היושר, האכפתיות ואהבת הזולת", נשמע אלחנן אומר. "אני מניח שיש בעולם אוהב בצע יותר

ממך אבל בינתיים לא זכיתי לפגוש".

"אני לא אכחיש לך את זה", אומר דניאל, "אבל לפחות אתה מסכים אתי שליאור הוא מה שאמרת?"

"מסכים איתך, אך לא מסכים לתהליך הזה. גם ככה הבלגתי מספיק זמן וראיתי איך אתה מאדיר אותו על פניי

כעת זה עבר כל גבול. זה או הוא או אני".

"יפה", אמר דניאל, "אז הוא".

"ואתה חושב שאתה תצליח להמשיך בדרך העקומה שלך עם ליאור? אתה באמת סומך על זה שהוא לא יעלה

עליך?"

"אני לוקח הכל בחשבון", אמר דניאל. "אני אעשה הכל כדי שהוא יישאר כאן. האיש הזה חשוב לי יותר מכל אדם

שפגשתי אי-פעם".

"מהזמן הארוך שאני מכיר אותך האדם היחיד החשוב לך זה דניאל", נשמע אלחנן אומר בסרקזם.

"הנה אתה רואה זאת כמו עיניך", אמר דניאל. "אני לא אסכים לזה בשום פנים ואופן".

"לא ביקשתי את הסכמתך".

"אני אעשה דברים שלא חלמת שאעשה".

"אתה רשאי לעשות ככל העולה על רוחך. יש ברשות כמה מכתבים שכתבת לי שמוכיחים שבעבר עשית דברים

ככל העולה על רוחך ואיכשהו נחלצת מעונש".

"אתה עכשיו מאיים עליי", אומר אלחנן. "אני עכשיו מגיב לאיום שלך עליי", עונה דניאל. "החלטתי איתנה. אני

יודע היטב מה שאני עושה. ליאור יישאר כאן. אם תרצו תבלע את הגולולה המרה. אם לא מתאים לך, אתה מוזמן

לעשות דברים שלא חלמתי שתעשה, וגם אני בתמורה

אנשים חלומות שלא חלמת. מבחינתי השיחה הסתיימה",
דניאל לחץ על המקלדת. ההקלטה הסתיימה.

להכשיר אותי כמנהיגו".
"אני לא קונה את זה", אמרה רבקה. "אני מרגישה שאתה
מסתבך בין שני אנשים שכל אחד יותר נוכח ומניפולטור
מהשני. אם תשמע לי פשוט תתרחק משניהם".
"עשיתי טעות אחת שהקשבת לי ונפגשתי עם אלחנן
שהעמיד פנים כרוצה בטובתי בעוד את האמת שמעתי
במו אוזניי. אני מבקש ממך להרשות לי להימנע מטעות
נוספת".

כמה ימים חלפו. ליאור מנסה להתאושש מהטלטלה
שעברה עליו והנה, יום אחד, דפיקות בדלת. ליאור פותח
ומול עיניו מופיע אלחנן.

"אני לא רוצה לדבר אתך", אמר.
"אתה לא צריך לדבר אתי", אמר אלחנן. אבל אתה חייב
לי משהו מבחינה מוסרית".

"עוד אחד שידבר על מוסר", אמר ליאור בסרקוזם.
"אתה צודק, אבל אשתך סיפרה לאשתי שאתה הקשבת
לשיחה שהוקלטה בלי ידיעתי. אני לא יכול לבוא אליך
בטענות. אני רק רוצה להודיע לך ששמעת חלק קטן מאד
מהשיחה. אם תשמע את המשכה תדע את האמת, והאמת
הזו כל כך נוראה שלא תישאר אותו אדם לאחר שתשמע
אותה". ליאור עצם את עיניו. היו אלה מילים שגירו את
סקרנותו. "רגע, אתה מודה שביקשת מדניאל לגרש אותי
מהארגון?"

"אני מודה ומתוודה, ואפילו אוסיף ואומר לך שגם
ניסיתי לאיים עליו שאם לא יעשה כך אני אפעל נגדו".
"שמעתי". - "ואני גם יכול לומר לך שדניאל היה נחוש
להשאיר אותך, והתעלם לחלוטין מהאיום שלי".

"גם את זה שמעתי". - "זאת המשך השיחה הוא לא
השמיע לך".

"הוא לא אמר לי שהיה המשך לשיחה". - "אני אומר לך
שהיה".

"זמדוע שאמין לך?" - "כי גם אני הקלטתי את השיחה".
"מושלם", צחק ליאור צחוק מר, "אז החוב המוסרי
מאוזן". - "הוא יאוזן רק אם תקשיב לשיחה. ליאור, אני
מבטיח לך שאחרי השיחה הזו לא תשמע ממני יותר. אני
מודה שהתחלתי את השיחה הזו מתוך רצון לשכנע אותו
להרחיק אותך. ואני מודה שאני מוסר לך את ההקלטה
מתוך רצון לנקום בו. אבל אם תימנע מלהקשיב לה זו
תהיה הטעות הכי גדולה שעשית בחייך. ההקלטה הזו יכולה
להציל את חייך".

ליאור יכול היה להבחין בדברי אמת גם אם נאמרים
על ידי נוכח ומניפולטור. הוא החליט להקשיב להקלטה.
ההקלטה החלה במילים שכבר שמע בהקלטה הקודמת:
"...אתה מוזמן לעשות דברים שלא חלמתי שתעשה וגם
אני בתמורה אנשים חלומות שלא חלמת. מבחינתי השיחה
הסתיימה".

לאחר דקה ארוכה של שקט ליאור אמר: "אני לא מאמין.
כזה צבוע ורמאי אלחנן. הוא הגיע אליי בנופת צופים. אמר
שהוא מעריך אותי ולא רוצה שאלך לאבדון. אמר שהתפכה,
נראה את השקר, ושהחליט ללכת בדרך האמת. ביקש ממני
להרים אתו ארגון אחר. כעת אני רואה מה הייתה הסיבה.
פשוט קנאה. הוא לא יכול היה לסבול את זה שהחלטת
לשים אותי במקומך, ופשוט ארגן כמה אנשים וכולם באו
אליי. אתה לא רוצה לדעת מה הם אמרו עליך..."

"הם אמרו אמת", אמר דניאל. "אני לא אשקר. באמת
הסאתי בחטא הגאווה וגם בתאוות הבצע, אך בתוכי תמיד
ביקשתי את האמת. זו הסיבה שהגעתי בכלל לתחום הזה
של עשיית שינוי. מסתבר שהתגוררתי ביצר הרע שלי.
מסתבר שלא הייתי ראוי להנהיג אחרים ואפילו לא את
עצמי. ברגע ששמעתי עליך כבר ידעתי שאתה הוא מי
שרציתי להיות ולא הצלחתי, וראה מה עשיתי כדי לקרובך
והחמליך אותך".

דניאל החל לבכות וליאור חש שליבו נשבר. איך הוא
כמעט הלך שולל אחר אלחנן הצבוע והמרושע. איך כמעט
קם על מיטיבו ואיש חסדו שאמנם כשל אך כוונותיו טובות.
"אני מתנצל בפניך", אמר ליאור. "אלחנן מילא אותי
בכספיות גדולות של לשון הרע נגדך. כעת הוכחת לי
בצורה שאינה ניתנת להפרכה מה הייתה מטרתם. אני
אשוב אליך ונמשיך בדרך כתמול שלשום".

"לא בדיוק", אמר דניאל, "עדיין אני מיועד לך את
ההתנהגה. כי ראוי אתה לה".

"על זה עוד נדבר", אמר ליאור.

ליאור שב לביתו כרוח סערה. הוא סיפר לאשתו על
שיחתו עם דניאל. הוא היה נסער ושבור על שהלך שולל
אחרי הסיפורים וההשמצות שהתפתה לשמוע מאלחנן
אנשיו. מבין השיטין ניתן היה לשמוע ביקורת סמויה על
אשתו שתיווכה בינו ובין "הקנאי הנוכל הזה", כדבריו.
"זמנני לך שדניאל לא הפעיל עליך מניפולציה גדולה
יותר? מה ההוכחות שלך שסיפורו של דניאל אמיתי? אתה
מכיר את האיש. הוא גם הודה לך, לדברייך, על הטענות
שטענו כנגדו".

ליאור שקל אם לספר לה ולבסוף החליט שכן.
"אני לא שמעתי סיפור, רבקה" אמר. "אני שמעתי
הקלטה. הקלטה של שיחה בין אלחנן ודניאל. שמעתי כמו
אוזני את אלחנן משדל את דניאל ואפילו מאיים עליו שאם
לא יגרש אותי הוא יפגע בו. אמר ועשה".

"הוא הקליט את אלחנן בלי ידיעתו?" שאלה רבקה.
"זה באמת לא בסדר", אמר ליאור, "אבל הוא הודה לי
שיש לו הרבה בעיות ושהוא רוצה לשפר, זו הסיבה שביקש

אך מסתבר שדניאל לא השמיע את המשך השיחה. הדברים שליאור עמד לשמוע היו גורילים ביותר עבורו כדברי אלחנן.

"דניאל", נשמע קולו של אלחנן. "אתה צודק. אני לא באמת יכול ללכת נגדך. יש לך הרבה חומר עליי ואני עלול להסתבך. אבל תודה שגם אני יכול להרוס אותך אם אני רוצה".

"לא, אלחנן", עונה לו דניאל, "אתה יכול להזיק לי מאד. אבל אני יכול להרוס אותך. מאזן האימה בינינו הוא לטובתי".

"בסדר, מסכים", אומר אלחנן. "אבל כעת אחרי שסיכמנו שאף אחד כאן לא ממש יכול לצאת נגד האחר, בוא שב מולי ותסביר לי באמת מה השתנה. מה היה לנו כל כך רע עד עכשיו. בנינו אימפריה. אותי עניין הכסף. אתה התעניינת בשליטה בבני אדם, לא שאני מבין למה. מדוע אתה מתעסק להעדיף את ליאור על חשבונני. מה רע לך במצב הזה שהקטנת אותו עד עפר? תשאיר אותו ככה. הוא ישרת אותנו עד סוף ימיו. מצדי תמשיך למכור לו את הסיסמאות שאתה רוצה אותו כמנהיג. שנינו יודעים שאתה אפילו לא מעלה על דעתך לאפשר לו לקחת את המושכות. אז למה אתה משקיע בו כל כך? הרי יום אחד הוא יעלה על השקר והזיוף שלך. למה אתה לוקח לעצמך סיכון שכזה? ובכלל, קולו של אלחנן הפך לתחינה, "מה רע בי שאתה מדיח אותי? מה עשיתי לך?"

"זה לא משהו שעשיתי", מסכים דניאל. "זה מי שאתה".

"זמי אני?" - "עוד איש בינוני שמה שמעניין אותו זה

כסף והנאות." - "ומה מעניין אותך... דניאל?"

"אתה עצמך אמרת", עונה דניאל. "אותי מעניין כוח, שליטה. אני בז לאנשים כמוך שסוגדים לשטר שעליו מצויר בנג'מין פרנקלין, ומבלים את כל חייהם כדי לאגור עוד ועוד שטרות, שבחלקם הם רוכשים לעצמם צעצועים כמו מכוניות ובתים והנאות ומפספסים את הדבר האמיתי".

"והוא?" - "האיש שבתמונה. בנג'מין פרנקלין עצמו. הוא היה נשיא ארה"ב. זה משהו בעל ערך יותר ממיליארדי שטרות, צעצועים והנאות".

"ומה התכנית שלך? איך תצליח להיות בנג'מין פרנקלין? איך תצליח לשלוט על בני אדם?"

"צריך רק לזהות את המנוף ולהפעיל עליו כוח. אם למדת איך לשלוט באדם אחד, תוכל לשלוט במין האנושי כולו. הנפש היא העיקר, אלחנן, הנפש. לא חפצים, לא כסף לא כבוד ואפילו לא כיבוש ארצות. אנשים כמו אלכסנדר מוקדון הצליחו לכבוש ארצות אך לא את האנשים שהתגוררו בהם. הם לקחו את הטפל במקום העיקר. קים ג'ונג'און, מנהיג צפון קוריא, הוא אחד שמבין מזה כוח. הוא שולט באנשים. הם אוהבים אותו באמת ובתמים. הוא שולט בנשמתם".

"גיבור יפה בחרת לעצמך", סוגט בו אלחנן, "עם כי זה יהודות שאתה באמת מצליח לעשות את זה. אני עדיין ל הבנתי איך זה עובד לך".

"אני מכון אל רוח האדם, הנשמה", אומר דניאל. "אתה יכול לשלוט על מעשיו של אדם, על סדר יומו ועל פעולותיו. אך לא תוכל לשלוט על רוחו. גם אם תדכ את גופו, וגם אם תהרוג אותו עדיין לא תצליח לשלוט על מחשבותיו. יש ספר בשם '1984' מאת ג'ורג' אורוול על שווסק בדיוק בנקודה הזו. בשליטה על הנפש. המחם תיאר מדינה דמונית שתקום בעוד 35 שנה, שתהיה גרוע יותר מהקומוניזם".

"מה כבר יכול להיות גרוע יותר מהקומוניזם?"

"גיבור הספר עובד ב'מחלקת המסכים' שב'מיניסטרי האמת', ותפקידו לשכתב את ההיסטוריה עבור המפלגה. הוא מקבל קטעי עיתונות 'בעייתיים', כגון קטעי המספרים שבחם של חברי מפלגה שלאחר מכן לא הלכו בקו המפלגתי, או אירועים שלא הסתדרו עם אינטרס המפלגה. משימת עשרות אלפי האנשים ב'מיניסטרי האמת' הייתה 'לאייד' את החדשות מכל קטעי העיתונים או הקלטות וצילומים, כמו גם לחוקק את עצם קיום האנשים שסר חינם מאז לידתם, כולל תעודת לידה שלהם, ש הוריהם וילדיהם וכן כל אזכור שלהם, גם אגבי. גיבור הסיפור 'חוטא' במחשבה עצמאית נגד השלטון ואז הוא נכלא ועובר שטיפת מוח מרתקת במיוחד (שעליה מבוסס הספר).

"החוקר שלו מסביר לו כי אין הם מסתפקים בהריגת הפיזית. שכן הרבה אנשים מתו אך השאירו איזו מורשת אחריהם.

"אתה רוצה שאומר לך מדוע הבאנו אותך הנה?" אומר החוקר. "לא רק כדי לסחוט ממך הודאה, ולא כדי לענוב אותך. לרפא אותך! לעשותך שפוי בדעתך! אין אנחנו מסתפקים בכך שאנחנו משמידים את אויבינו; אנחנו משנים אותם".

"הגיבור וינסטון סמית' אומר לחוקרו האכזרי: 'מה אני יכול לעשות אם אני רואה ששתיים ועוד שתיים הן ארבע ועל כך עונה לו החוקר: 'לפעמים, וינסטון, הן חמש לפעמים שלוש. לפעמים גם זה וגם זה כעת ובעונה אחת.' גם לאחר שוינסטון משתכנע ששתיים ועוד שתיים הן חמש, החוקר עדיין אינו מרוצה. 'אתה חייב לאהוב את השלטון שלנו. לא די שתצייט לו. ביום שתאהב אותנו רק אז אוכל להרוג אותך. כי אם אהרוג אותך לפני ש עדיין תישאר הרוח שלך והחשיבה העצמית שלך, ואז לא עשינו דבר'.

"אני מסכים עם אורוול", אומר דניאל. "את הרוח צריך לשבור, לדרוס, להתניק ולפרק למיליוני רסיסים קטנים אבל אני קצת יותר מתוחכם מאורוול. וסליחה על התיירות, אני בז לאלימות ולא חושב שיש צורך בה כדי לחנוק א

ציבוריות. היודע אתה איך הוא עשה זאת?
"הוא דאג להציב בכל מקום אנשים בינוניים. שבסופו של יום יעדיפו את הכיסא שלהם, את המשרד והמעמד שלהם על פני עקרונות. אנשים אלה ניתן לקנות בזול. בכבוד, בחנופה ובתחושת כוח מדומה.

"הוא גם יצר מערכת שתציב בפני כל בעל תפקיד אפשרות לשבת על כיסאו ולהינות מכמה שנים של כבוד, משכורת, מעמד ושליטה מדומה וכל מה שהוא צריך זה 'לישר קו'. אם היה מישהו מוערך בעולם המשפט שהיה לו מעמד בפני עצמו הוא פסל אותו בטענה שיש לו אג'נדה'. זו הפעם הראשונה שהוא הסגיר מבלי משים את הדרך בה הצליח לשלוט על הכל. כל האנשים היושבים בתפקידים בעלי השפעה הם אנשים 'בלי אג'נדה'. כלומר, אולי יש להם איזו דעה אך הם לעולם לא ישמיעו אותה או ישתמשו בה בצורה שמשכנת את ההגאות הקטנות שמקנה להם התפקיד".

"היודע אתה, אלחנן? האיש הזה הוא המודל שלי לחיקוי, משום שלמרות כל מה שהוא עושה, הוא נחשב לאיש טוב, הגון, נעים הליכות ואפילו איש חם וטוב לב.

"זה מה שאמרת ליך בתחילת שיחתנו. אין צורך באלימות כדי לשלוט על גופם של בני אדם. כל שאתה צריך זה למצוא את המקום החלש שבתוכם ושם ללחוץ. האיש החכם הזה אינו צריך לאיים. די לו לקרוא לביתו עיתונאי או בעל תפקיד, ופשוט להחמיא לו, להראות לו כמה בקיא הוא במעשיו ובהצלחותיו. רוב האנשים הבינוניים אינם זקוקים ליותר מזה. ולגבי אלה שזקוקים, בשבילם יש לו צי של בינוניים בעולם התקשורת, המשפט והמשטרה שינופפו כלפי מי שמנסה להתרומם מבינוניות ולהתוות דרך משלו".

"אל תזלזל, אלחנן, במלאכה הקשה של להפוך מאות אלפי אנשים לבינוניים. זו מלאכה הדורשת שליטה במערכות רבות. אתה צריך להשליט את הבינוניות כי אדם אחד עצמאי שווה כמו מיליון בינוניים. לא, אל תרים גבה. ראה איזה כוח אש מופנה כנגד אדם אחד שאינו מוריד את ראשו. ראה כמה אלפי אנשים מנסים לפגוע בו. ראה איך התקשורת משלבת יד עם הפרקליטות והמשטרה לפגוע בו, להשמיץ להציגו כמסוכן, ללעוג לו ולשבוח את רוחו ומשפחתו - וראה זה פלא, עדיין מיליוני אנשים בוחרים בו שוב ושוב. היודע אתה מדוע? כי גם אם הצלחת להפוך מיליוני בני אדם לבינוניים ולנפחדים, כל עוד הם יוכלו, הם ידאגו לבחור מישהו שאינו כמותם בתקווה שיציל אותם. רוצים בסתר ליבם מישהו שייצג את שאיפתם הנסתרת, זו שמודחקת על ידי כוחות גדולים מהם.

"הרוצה אתה לשלוט בבני אדם? תדכא את הרצון להתאמץ, להשתפר, להצטיין, להגיע לשלמות. תשמיץ את המצטיינים ותתמוך בבינוניים. פטר את המנהיגים ומנה את המונהגים.

הרות. די בכך שתגרום לאדם למסור בידך את רוחו ונשמתו ואז לא תזדקק לשום אמצעי ענישה. ברגע שתגיע לנקודה חלשה בנפשו, ולכל אחד יש הנקודה החלשה הזו, ותיתן לו את התחושה שאתה תרפא אותו מאותה נקודה, אתה הרוכב והוא הנשלט. הוא כבר יבוא מרצונו ויבקש שתלקה אותו. זה כמו מחלה אוטואימונית בה הגוף תוקף את עצמו, רק שכאן הנפש תוקפת את עצמה. אתה תלחץ חזק על הכאב, והמנגנון יעשה למעןך את העבודה. אתה תשתמש בו נגד עצמו".

"איך אתה עושה את זה?" אלחנן זנח את הציניות ליסובת נימה של הערצה.

"אתה רוצה לדעת איך עושים את זה? יש דרכים רבות. אתה צריך לדאוג שהאדם ירגיש עצמו קטן. שירגיש אשם. אתה צריך להרוג את שאיפותיו ואת היושרה שלו. זה הדבר הכי קשה. כי גם האדם הגרוע ביותר מחפש אחר אידיאל בדרךבו המעוותת. לכן עליך להציג את ההשחתה כאידיאל. אתה צריך לייאש אותו מלנסות לשפר את העולם כאשר הוא חרוק מלהיות מושלם. ובמקביל עליך להטיף לו שהגשמה עצמית אינה אלא חטא. עליך לדאוג שלא יצליח על דעתו שהוא הקטן מסוגל לשנות משהו ואם תצוץ במחשבה כזו במוחו, מדובר במחשבה שנובעת מהמקום הרע שבנו האנוכי, והשפל, ככל שרוחו של האדם תוותר על כבוד העצמי שלה, כך היא תהיה בשליטתך. האדם ישמח בצניית לך, כי הוא לא מאמין בעצמו, הוא חסר ביטחון, הוא מרגיש רע וחסר דרך".

דניאל מפסיק את נאומו לוגם מים וממשיך.
"המכשול הגדול ביותר לשליטה על ההמון הוא אנשים בעלי דעה עצמית ועוצמה פנימית. כדי לשמר את השליטה, עליך לדאוג ליצור עדר של אנשים בינוניים. לקדם אותם ולהציב אותם בנקודות מפתח כדי שבבוא הזמן תוכל להשתמש בהם או פשוט להשליכם, כמו שאני עושה לך לעתים".

"לוי היית אדם גדול היית אומר: 'אני מוכן לוותר על כל ההמון שצברתי והגדולה שלי כדי להילחם בדניאל'. אבל אתה לא תעשה את זה כי אינך אדם גדול. אתה אדם בינוני. אתה כסוף תעדיף את הנוחות שלך על פני אידיאל, זה גם שאין לך שום אידיאל אמיתי פרט אולי לנקמה. אבל עתה כל כך בינוני, שגם האידיאל הלא אידיאלי הזה ששמו נקמה וגם העובדה שאני מתגרה בך עכשיו, לא תגרום לך לבאת נגדי מפני שאתה כסוף תעדיף מה שרוב האנשים 'בינוניים מעדיפים. את הנוחות ואת הפינה שלהם.

"אם תרצה, אביא לך דמות בת זמננו. אדם אחד שהצליח להשתלט על כל המדינה על אף שלא נבחר מעולם על ידי אזרחים. הוא בנה מערכת מדהימה שהצליחה לעקוף את כל המוסדות הדמוקרטיים ולשלוט על הממשלה, על הכלכלה, על בתי המשפט, המשטרה, העיריות וגם על חברות

מקור טוב אמת. אלחנן ידע כעת מה שחשד והדחיק במש
שנים שדניאל מטורף. גאון, פיקח, בעל יכולות אדירות
אך מטורף אמיתי. אך היה זה טירוף כל כך מובנה וכל כך
יסודי שהיה ראוי למחיאות כפיו.

"כעת תסביר דניאל לבינוני כמוני, רגע לפני שא
נפרד ממך כנראה לתמיד, דווקא לאור דבריך, מדוע את
מתעקש לדבוק בליאור? מדוע כל כך חשוב לך לקד
אותו? על פי הנאום הארוך, המרתק והשטני שלך, אנשי
שכמותו הם הסכנה הכי גדולה שלך. היה עליך לעשו
הכל כדי להימלט מפניו, או לפחות להילחם בו. וראו
לפתע מולו הפכת את עורך. פתאום אתה מעדיף לזרוק א
שותפך זה עשרים שנה בטענה אולי נכונה שהוא בינו
ולקחת אדם שעל פי ההגדרות שלך אינו כזה?"

ודניאל מנחית עליו את התשובה.

"הו, אלחנן, עשרים שנה היית לצדי. אתה מכיר אות
יותר מכל אדם אחר ועדיין לא הגעת לקצה הציפורן ש
דרכי הפעולה שלי. הסכנת ושמע.

"צדקת. ליאור שייך לזן המאד נדיר של אנשים שאינ
בינוניים. הוא נטול בעיות אישיות, נטול מידות רעות
נטול ילדות קשה, נטול חוסר ביטחון ודימוי אישי ירו
ומאידך, הוא אדם שמגיל צעיר היה מנהיג באופן טבע
הראוי למנהיגותו. היו לו מידות טובות והוא עוד הוסי
עליהן משלו. הביטחון העצמי שלו אינו מבוסס על ש
זיוף אלא טהור 24 קראט כמו ליבו הטוב.

"במשך השנים הוא עשה עבודה עצמית שהפכה אות
לאדם הכי מושלם שהכרתי בחיי. הוא פיתח אישיות
עצמאית. אתה שומע? אדם שאינו זקוק לעזרה, שאינ
זקוק לאוזן קשבת, כמעט ללא חולשות.

"לו היה יושב בפניה שלו, לא הייתי עושה דבר. אב
הוא החל להיות סוג של מנהיג. ואל תשאל אותי כיצד ז
קרה. לבני אדם יש חוש טבעי להימשך לאדם גדול שיוכי
אותם. לכן מנהיגים רוחניים אינם נבחרים ואינם צריכי
לקדם עצמם. הם יכולים להסתגר בארבע אמות והציבו
כבר יגיב אליהם.

"ליאור לא רק הפך למנהיג. מבלי שאפילו ידע, ה
נכנס לתוך המשבצת שלי. המבין אתה? גם מבחינ
גיאוגרפית הוא מיקם עצמו, שוב מבלי משים, כמה רחובו
ממני, וגם הקהל שלו היה הקהל הטבעי שלי.

"מהתחלה ידעתי שאין שום טעם לצאת נגדו. אנשי
אמתיים אינם מתרשמים מהתנגדות. היא אפילו ל
מעסיקה את קצה זנב מחשבתם. הם מאמינים בדרכ
ומתייחסים לכל הפרעה כאל זבוב טורדני. בעצם, אפילו
זבוב זוכה לאיזו הנפת יד.

"ההיסטוריה מלמדת, שתמיד יימצא איש שוטה, א
קבוצת אנשים שוטים שיחליטו לצאת במלחמה כנג
מנהיגים ומובילי דעת קהל. ההיסטוריה מלמדת שתמיד

"אחת הדרכים להרוס בני אדם ורעיונות הוא הלעג.
הצחוק נועד לשמח בני אדם, אך ניתן לנצל אותו ככלי
להשפיל ולדכא. קח את ההמון הבינוני והפוך את המצטיינים
למושאי לעג והרוחת פעמיים. תקרא לזה סאטירה, ואז זה
גם יישמע נאור, אבל למעשה מדובר בנשק שתפקידו לחסל
כל נאורות. כל מחשבה. כל דעה וכל אמונה."

"נקודה נוספת שעליך לדאוג בכוך לשלוט באדם היא
מלחמה באושר. המאושרים הם בעלי כוח. הם גם לא יבואו
אליך לבקש עזרה כי מאושרים פחות זקוקים לעזרה. לכן
יש לדכא את שמחת החיים. לקחת מכל אדם את כל מה
שיקר וחשוב בעיניו באמתלה כזו או אחרת.
"אני אוהב אנשים אומללים. הם אלה שבאים אלינו. הם
אלה שנוזקים לנו. הם באים כדי לקבל עידוד ואנחנו ניתן
להם מזה בשפע אך בד בבד נעמיק את הבור שדורש את
העידוד הזה - וכל זאת כדי לשלוט בהם."

"אני המום", נשמע אלחנן אומר. "אין לי מילים. אני
פשוט המום."

"מה אתה המום, אלחנן? אתה עשרים שנה לצדי.
שנים ראית אותי מיישם את השיטה הזו. למעשה ברוב
הסדנאות ל'מיצוי עצמי', לשינוי לחשיבה אחרת, בכל
העולם מיישמים את השיטה הזו, אז מה ההפתעה הזו?
עשינו זאת ביחד. אתה מנסה לומר לי שלא הבנת מה אתה
עושה? כעת אתה מבין מה רבה התועלת בבינוניים כמוך?
במשך עשרים שנה אתה מסייע לי לעשות את הדברים
הללו, ועד היום אפילו לא תפסת מה אתה עושה. עשית כי
הרווחת כסף, נוחות והגאות. ורק את ההנאה הכי גדולה
השארתי לי: לראות בני אדם בעלי דעה ומחשבה הופכים
פתאום למרינונות וחושבים ומתנהלים בדיוק על פי מה
שאני מכתוב להם.

"תסתכל מה עובר על העולם ותבין. אנשים בודדים
שולטים על דעות של מיליארדי אנשים. מה ילבשו, מה
יחשבו ומה ידברו. מהו 'פוליטיקלי קורקט' אם לא משטרת
מחשבות ודיבור? המצחיק הוא שהם בטוחים שהם חופשיים,
שיש להם בחירה, שיש להם דעה עצמית ויש להם טעם
אישי. בעוד הכל מוכתב מלמעלה על ידי האנשים הבודדים
ההם בעלי הכוח האמיתי. לשם אני חותר. זה הטעם שלי
בחיים. ואל תביט בי במבט כזה ביקורתי. אתה השתמשת
באנשים כדי להפיק מהם תועלת. אני לא רוצה שום דבר
לעצמי. אני משתמש בבני האדם בשביל מה שאוכל לעשות
להם. בשביל מה שאגרום להם לעשות לעצמם. קוראים
לזה שליטה. זה הסיפוק היחיד שלי בחיים."

אלחנן מחא כפיו. בתחילה אט-אט, ולאחר מכן בקצב
מהיר. לכאורה זו הייתה מחווה צינית לנאומו של דניאל,
אך למען האמת, היה במחיאות הכפיים הללו הרבה יותר

למנהיג של עצמך".

הרב הישיש הביט בעיניו ואמר: "אני יודע, אתה פוחד. כבר סבלת ממישהו שביקשת ממנו הדרכה וליווי. אל דאגה. לא הייתי שולח אותך למישהו שירצה לשלוט עליך. ואני גם אתן לך עצה פשוטה שתגרום לך לזהות ברגע אנשים כאלה כמו שתיארת".

ליאור עשה אוזנו כאפרכסת.

"אם רוצים ללמוד מנהיגות צריך ללמוד מהמנהיג הגדול ביותר ומי מנהיג גדול יותר מבורא עולם?"

"יכול היה בורא עולם לגרום לנתיניו לבצע כל מה שיאמר להם וכל סטייה קטנה להרוג אותם או להטיל בהם מומים קשים שימנעו מהם לעבור על רצונו. וראה זה פלא, הקב"ה נתן לכל בריה את כוח הבחירה. כל אדם ואדם יכול להחליט שלא לשמוע בקול הבורא ואפילו לעשות את ההפך הגמור. זוהי מנהיגות אמתית. להורות את אשר על האדם לעשות אך להשאיר את ההחלטה בידי. זה נכון גם אם זה מנהיג קהילה, רב בית כנסת, יועץ או מורה בכיתה. ברגע שאדם מוזה מישוהו שרוצה לקחת ממנו את כוח ההחלטה, עליו להימלט כל עוד רוחו בו. כי אדם זה אינו מבקש לעזור לו כי אם לשלוט בו".

ליאור יצא מבית גדול הדור, ושם פעמיו אל מי שידריכו בשנים הבאות להגשים את כוחותיו הגדולים. מתוך אחריות לציבור הגדול פרסם, בעצה אחת עם גדולי הדור, מכתב ארוך ובו גולל את כל הקורות אותו, והזהיר את הציבור מפני אנשים כמו דניאל. יותר מזה לא היה צריך לעשות. כוחו של דניאל נמוג כמו בלון נפוח שדי בדקירה אחת כדי להוציא ממנו את כל האוויר.

אך כל עוד לא ידעו בני אדם את הגבול בין עזרה לשליטה. בין הדרכה לבין שליטת הבחירה. בין "העצמה" לבין שיעבוד, בין "קח אותי בשתי ידיך" לבין "קח אותי בשתי ידיי", הרי שבכל רגע נתון, במקומות אחרים, ישבו אנשים אחרים, מול דמות נערצת שקוראת אותם כמו בספר הפתוח. והם בטוחים סוף-סוף הגיעו אל המנוחה ואל הנחלה כי הנה נמצא האדם שיביא מזור לכל כאביהם.

העות המחנב:

כל הדמויות והפרטים בסיפור בדויים, כרם, הוא נכתב לאור מקרה אמיתי אלו נחשפתי לאחר שהגיע לידיי מכתב פומבי ארוך, שפרסם אדם שהיה שותף לפעילות שעלולה להוביל להיבטים שאינם עולים בקנה אחד עם העצמה, בלשון המעטה ורבים מכנים אותה כת.

המכתב לא זכה לחשיפה הראויה, גם כי לא הגיע לאנשים רבים וגם כי ייתכן ונתפס כמופנה כלפי אדם אחד ולא כנגד התופעה.

במשך חודשים רבים הסתובבתי עם פעמון אזעקה שמצלצל בתוך מוחי וליבי. ידעתי שהדרך הכי טובה

להעביר את המסר שבמכתב הוא באמצעות סיפור. מצד שני הרגשתי כמו למרגלות הר גבוה שראשו בתוך העננים. איך אצליח לטפס עליו? איך אצליח לכתוב סיפור שמפרק את נפתלות נפשו של אדם עד לגורמים?

ובעיקר חרדתי שלא יירדו לסוף דעתי. הרי תמצית ההשקפה החרדית היא "ועשית ככל... יורוך". כיצד אצליח להבדיל בין גדולי ומנהיגי הדור מעתיקי השמועה לבין שליטה חולנית מצד אנשים עוצמתיים ופסיכופטים הלוכשים איצטלה של "מנהיגים".

ואז, במקרה נסעתי ברכב עם ידי, וברקע נשמע שיר שאותו לא שמעתי מעולם שהפזמון שלו היה "קח אותי בשתי ידיי".

"תקשיב" אמרתי. "הפזמון הזה עונה לי על שאלה שמסתובבת לי בראש כמה שבועות. שים לב אל מילות הפזמון: 'קח אותי בשתי ידיי'. הרי צריך היה לשיר 'קח אותי בשתי ידיך'".

הקדוש ברוך הוא מנחה אותנו, מלווה אותנו ושומר עלינו, אך תמיד נותן לנו את הבחירה. הוא לוקח אותנו - אבל אינו כובל את ידינו".

"שכוייח" הוא אמר. הפנים שלו היו מודאגות משהו שום דבר לא הכין אותו באותו בוקר לדרשה על שיר.

"אתה יכול אולי לתת לי את הדיסק?" שאלתי.

"לא אני לא יכול בשום אופן" הוא אמר.

"וכי למה?"

"וכי ככה" אמר. "זה שיר חדש שעדיין המיקס שלו לא

הושלם, והוא לא יכול לצאת סתם ככה".

"ואיך לך יש אותו?" שאלתי.

"לי יש פריווילגיה". אמר "הכותב, המלחין והמבצע הוא

הבן שלי, יונתן שינפלד".

בנוכחותו הרמתי טלפון לבנו, ר' יונתן שינפלד, בוגר

שיבת חרון, אברך כולל, כותב כישרוני, מלחין ומבצע

בחסד (בין השאר את השירים "באתי לגני" בזכות אהבת

חינם" ועוד) וביקשתי ממנו רשות לקבל את השיר.

הוא היסס ואז אמרתי לו: "אני הולך לכתוב סיפור

שייקרא 'קח אותי בשתי ידיי'. השיר שלך יהיה השראה

לסיפור וגם לב ליבו של המסר".

הוא הסכים.

ברגע שהייתה לי האבחנה הזו, בין מנהיגות מיטיבה

מדריכה, מתווה דרך ומעניקה בחירה לבני האדם, ממש

כדרכו של הקב"ה, לבין מנהיגות שמשתלטת על נפשו של

אדם, מונעת ממנו בחירה ומחשבה חופשית, מדכאת את

יכולתו להיות אדם חושב ונוטלת ממנו את יכולת הבחירה

ידעתי שאני יכול לצאת לדרך ולכתוב את הסיפור שאני

רואה בו אחת מפסגות יצירותיי.

אם יצליח סיפור זה לפקוד עיני עיוורים או להתרוע

מראש מפני שיעבוד לאדם או לארגון, הרי שהוא השני

את מטרתו.